

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

RAPPORT VAN BEVINDINGEN

Onderzoek naar de kwaliteitsverbetering bij

R.K. basisschool St. Gerlachus

Plaats : Valkenburg Lb
BRIN-nummer : 11VQ
Onderzoeksnummer : 126183
Datum schoolbezoek : 7 juni 2012
Rapport vastgesteld te Tilburg op 28 juni 2012

DEFINITIEF

Inhoud

- 1 Inleiding — 5
- 2 Bevindingen — 7
- 3 Toezichtarrangement — 13

1 Inleiding

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 7 juni 2012 een onderzoek naar de kwaliteitsverbetering uitgevoerd op basisschool St. Gerlachus. Daarbij is gekeken naar de kwaliteit van het onderwijs en naar naleving van wet- en regelgeving. De aanleiding voor dit onderzoek was het volgende.

Tijdens het kwaliteitsonderzoek dat is uitgevoerd op 1 november 2011 stelde de inspectie tekortkomingen vast in de opbrengsten en het onderwijsleerproces op basisschool St. Gerlachus. Deze zijn beschreven in het inspectierapport dat is vastgesteld op 21 december 2011. De kwaliteit van het onderwijs is toen als zwak beoordeeld en de inspectie heeft haar toezicht geïntensiveerd. Om na te gaan of de eerder vastgestelde tekortkomingen zijn opgeheven en de kwaliteit van het onderwijs weer voldoende is, heeft de inspectie nu een onderzoek naar de kwaliteitsverbetering uitgevoerd.

Conform de uitgangspunten van het programmatisch handhaven onderzoekt de inspectie tevens standaard of wordt voldaan aan bepaalde wettelijke voorschriften.

Toezichthistorie

In het onderzoek dat de inspectie in maart 2010 uitvoerde in het kader van het Onderwijsverslag werd gewezen op de kwetsbare leerresultaten tijdens en aan het eind van de basisschoolperiode van de school. Binnen de aspecten leerstofaanbod, onderwijstijd en leerlingenzorg werden tevens knelpunten geconstateerd. Na een gesprek tussen inspectie, directie en bestuur is gestart met een verbetering van het onderwijsleerproces door de gehele school enerzijds en met het versterken van de leerprestaties in groep 8 anderzijds. Na een risicoanalyse door de inspectie en het daarop volgend kwaliteitsonderzoek in november 2011 bleek dat de inspanningen van de school wel al tot gewenste resultaten in het onderwijsleerproces hadden geleid, maar nog niet tot voldoende leerresultaten in groep 8. Daarop heeft de inspectie aan basisschool St. Gerlachus een aangepast toezichtarrangement 'zwakke kwaliteit' toegekend.

Onderzoeksopzet

Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- Een controle van de aanwezigheid van de schoolgids, het schoolplan en het zorgplan bij de inspectie.
- Een toets op de aanwezigheid van informatie over enkele wettelijke verplichte onderdelen in de schoolgids, het schoolplan en het zorgplan.
- Een controle op de onderwijstijd die de school heeft gepland.
- Onderzoek en analyse van documenten en gegevens over de school die bij de inspectie aanwezig zijn.
- Analyse van documenten die betrekking hebben op zelfevaluatie-activiteiten van de school en van andere documenten die de school voorafgaand aan het schoolbezoek heeft toegestuurd of voor de aanvang van het onderzoek op de school gereed had gelegd.
- Schoolbezoek, waarbij in alle groepen de onderwijspraktijk is geobserveerd door het bijwonen van lessen Nederlandse taal en rekenen en wiskunde.
- Gesprekken met de directie, de intern begeleider en de bestuursondersteuner over de kwaliteit van de indicatoren.
- Een gesprek met leerlingen en leraren.

- Een eindgesprek met de directie, intern begeleider en een vertegenwoordiging van het bestuur, na afloop van het schoolbezoek.

Tijdens het onderzoek beoordeelde de inspectie indicatoren van de volgende aspecten: opbrengsten, onderwijsleerproces, zorg en begeleiding, kwaliteitszorg en elementen van wet- en regelgeving.

Toezichtkader

De inspectie heeft zich bij haar onderzoek onder andere gebaseerd op het Toezichtkader po/vo 2011 en de notitie Analyse en waarderingen van opbrengsten primair onderwijs. Beide documenten zijn te vinden op www.onderwijsinspectie.nl.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 staan de bevindingen uit het onderzoek naar de onderwijskwaliteit en de wettelijke vereisten. Dit wordt gevolgd door een beschouwing waarin het oordeel van de inspectie wordt toegelicht en waar mogelijk de schoolontwikkeling in samenhang wordt beschreven. Hoofdstuk 3 geeft het toezichtarrangement weer.

2 Bevindingen

2.1 Kwaliteits- en nalevingsprofiel

In onderstaande tabellen vermeldt de inspectie welke indicatoren in dit onderzoek zijn betrokken en tot welke bevindingen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader primair onderwijs 2011. Indicatoren die bij een kwaliteitsonderzoek de doorslag geven of een school (zeer) zwak is, de zogeheten normindicatoren, zijn gemarkeerd met een asterisk. Voor een overzicht van alle normindicatoren zie het Toezichtkader po/vo 2011 op www.onderwijsinspectie.nl. De bevindingen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is.

Legenda:

1. slecht
2. onvoldoende
3. voldoende
4. goed
5. niet te beoordelen (alleen bij opbrengsten)

Daarnaast heeft de inspectie enkele controles uitgevoerd op bepaalde standaard gecontroleerde wettelijke voorschriften. Of de school wel of niet voldoet aan deze wettelijke vereisten wordt tot uitdrukking gebracht met de score 'ja' of 'nee'.

Kwaliteitsaspect 1 Opbrengsten	1	2	3	4	5
1.1 * De resultaten van de leerlingen aan het eind van de basisschool liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			●		
1.2 * De resultaten van de leerlingen voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde tijdens de schoolperiode liggen ten minste op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie mag worden verwacht.			●		
1.4 Leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften ontwikkelen zich naar hun mogelijkheden.					●
1.5 De sociale competenties van de leerlingen liggen op een niveau dat mag worden verwacht.					●

Kwaliteitsaspect 2 Leerstofaanbod	1	2	3	4
2.1 * Bij de aangeboden leerinhouden voor Nederlandse taal en rekenen en wiskunde betreft de school alle kerndoelen als te bereiken doelstellingen.			●	
2.2 * De leerinhouden voor Nederlandse taal en voor rekenen en wiskunde worden aan voldoende leerlingen aangeboden tot en met het niveau van leerjaar 8.			●	
2.3 De leerinhouden in de verschillende leerjaren sluiten op elkaar aan.			●	
2.4 * De school met een substantieel aantal leerlingen met een leerlinggewicht biedt bij Nederlandse taal leerinhouden aan die passen bij de onderwijsbehoeften van leerlingen met een taalachterstand.			●	

Kwaliteitsaspect 3 Tijd				
	1	2	3	4
3.1 De leraren maken efficiënt gebruik van de geplande onderwijstijd.			●	
Kwaliteitsaspect 4 Schoolklimaat				
	1	2	3	4
4.7 Het personeel van de school zorgt ervoor dat de leerlingen op een respectvolle manier met elkaar en anderen omgaan.				●
Kwaliteitsaspect 5 Didactisch handelen				
	1	2	3	4
5.1 * De leraren geven duidelijke uitleg van de leerstof.			●	
5.2 * De leraren realiseren een taakgerichte werksfeer.				●
5.3 * De leerlingen zijn actief betrokken bij de onderwijsactiviteiten.			●	
Kwaliteitsaspect 6 Afstemming				
	1	2	3	4
6.1 De leraren stemmen de aangeboden leerinhouden af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			●	
6.2 De leraren stemmen de instructie af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			●	
6.3 De leraren stemmen de verwerkingsopdrachten af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			●	
6.4 De leraren stemmen de onderwijstijd af op verschillen in ontwikkeling tussen de leerlingen.			●	
Kwaliteitsaspect 7 Begeleiding				
	1	2	3	4
7.1 * De school gebruikt een samenhangend systeem van genormeerde instrumenten en procedures voor het volgen van de prestaties en de ontwikkeling van de leerlingen.			●	
7.2 De leraren volgen en analyseren systematisch de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen.			●	
Kwaliteitsaspect 8 Zorg				
	1	2	3	4
8.2 Op basis van een analyse van de verzamelde gegevens bepaalt de school de aard van de zorg voor de zorgleerlingen.			●	
8.3 * De school voert de zorg planmatig uit.				●
8.4 De school evalueert regelmatig de effecten van de zorg.			●	
Kwaliteitsaspect 9 Kwaliteitszorg				
	1	2	3	4
9.1 De school heeft inzicht in de onderwijsbehoeften van haar leerlingenpopulatie.			●	
9.2 De school evalueert jaarlijks de resultaten van de leerlingen.				●
9.3 De school evalueert regelmatig het onderwijsleerproces.			●	
9.4 De school werkt planmatig aan verbeteractiviteiten.			●	
9.5 De school borgt de kwaliteit van het onderwijsleerproces.			●	
9.6 De school verantwoordt zich aan belanghebbenden over de gerealiseerde onderwijskwaliteit.			●	
Naleving wet- en regelgeving				
	ja		nee	
NT1a De inspectie is in het bezit gesteld van de geldende schoolgids (art. 16, lid 2 en 3, WPO).	●			
NT2a De inspectie is in het bezit gesteld van het geldende schoolplan (art. 16, lid 1 en 3, WPO)	●			
NT3a De inspectie is in het bezit gesteld van het geldende zorgplan (art. 19, lid 3, WPO).	●			
NT4a Er is voldoende onderwijstijd geprogrammeerd om te kunnen voldoen aan de daarvoor gestelde minima (art. 8, lid 7 onder b, WPO).	●			
NT4b Er is maximaal zevenmaal een onvolledige schoolweek geprogrammeerd voor de groepen 3 t/m 8 (artikel 8, lid 7 onder b, WPO).	●			

2.2 Beschouwing

Algemeen beeld

De inspectie heeft in dit onderzoek naar kwaliteitsverbetering vastgesteld dat de basiskwaliteit op basisschool St. Gerlachus weer op orde is. De leerresultaten in groep 8 zijn na het ingezette slotoffensief door de school nu weer van voldoende niveau. In het plan van aanpak dat de school na het onderzoek van de inspectie in november 2011 heeft opgesteld, zijn naast het slotoffensief in groep 8 accenten gelegd op de opbrengsten en de kwaliteitszorg, het leerstofaanbod, de afstemming van het didactisch handelen op aanwezige niveaoverschillen bij leerlingen en de leerlingenzorg. Bij de uitvoering van dit plan van aanpak heeft de school ondersteuning gehad van de taakgroep 'Verbeterende kwaliteit' van het bestuur.

Door de uitvoering van het plan van aanpak is volgens de directie nu sprake van meer planmatig en opbrengstgericht handelen en een productief leerklimaat. Dit beeld wordt bevestigd in de oordelen van de inspectie tijdens dit onderzoek naar kwaliteitsverbetering. Uit het huidige kwaliteitsprofiel blijkt dat de school haar kwaliteit sinds het onderzoek in 2011 zelfs zodanig heeft weten te verbeteren dat geen enkele van de beoordeelde indicatoren als onvoldoende is gewaardeerd. Enkele indicatoren heeft de inspectie zelfs als van hoge kwaliteit beoordeeld.

De inspectie deelt de mening van de school dat de kwaliteit van de opbrengsten en het onderwijsleerproces op onderdelen nog verder kan verbeteren om de potentie van de leerlingenpopulatie ten volle aan te spreken. Met de huidige inzet en motivatie van de directie en het team moet dat lukken.

Hieronder volgt een toelichting op het oordeel.

Toelichting

Opbrengsten

De leerresultaten aan het einde van de basisschoolperiode zijn van voldoende niveau. De school verantwoordt zich voor de eindopbrengsten met de Cito Eindtoets. De resultaten liggen in 2012 tussen het gemiddelde en de bovengrens van scholen met een vergelijkbare leerlingenpopulatie. In 2010 en 2011 lagen ze significant onder de ondergrens die de inspectie hanteert. Om in 2012 deze resultaten te behalen is in de vorm van een slotoffensief zowel op groeps- als leerlingenniveau geanalyseerd welke onderwijsbehoeften er waren en daarnaar ook vervolgens gehandeld. De school heeft hiermee aangetoond dat de oorzaak voor eerdere onvoldoende resultaten niet bij de leerlingkenmerken heeft gelegen. De resultaten halverwege dit schooljaar voor begrijpend lezen van de huidige groep 7 vragen echter wederom om extra aandacht, om ook in 2013 weer voldoende resultaten bij de Eindtoets te kunnen realiseren.

De resultaten gedurende de schoolperiode zijn van voldoende niveau. De inspectie baseert dit oordeel op de meest recente toetsresultaten (eind schooljaar 2011-2012) uit het leerlingvolgsysteem voor technisch lezen (groep 3 en 4), rekenen en wiskunde (groep 4 en 6) en voor begrijpend lezen (groep 6). Op alle genoemde toetsmomenten zijn de resultaten van voldoende niveau. Voor rekenen en wiskunde in groep 4 is dat echter dicht in de buurt van de ondergrens die de inspectie hanteert.

De school heeft enkele leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. Voor deze leerlingen heeft de school ontwikkelingsperspectieven opgesteld. Omdat deze echter nog te kort in gebruik zijn, kan de inspectie niet op basis van evaluaties vaststellen of deze leerlingen zich naar hun mogelijkheden ontwikkelen. Daarom onthoudt de inspectie zich van een oordeel.

De sociale competenties van de leerlingen worden sinds dit schooljaar met een landelijk genormeerd instrument in beeld gebracht. Omdat het instrument nog te kort wordt gebruikt om tot een betrouwbaar oordeel te komen, onthoudt de inspectie zich ook bij deze indicator van een oordeel.

Aanbod, onderwijstijd, schoolklimaat en didactisch handelen

Het leerstofaanbod voldoet op alle onderzochte indicatoren aan de normen die de inspectie daaraan stelt. Er wordt gebruik gemaakt van eigentijdse methoden, die ook aan voldoende leerlingen tot en met het niveau van groep 8 worden aangeboden. De school heeft in de periode 2009-2011 enkele nieuwe methoden voor lezen, taal, rekenen en wiskunde en voor het aanbod voor de kleuters in gebruik genomen. De eerdere opmerking van de inspectie over een goed implementatietraject heeft de school opgepakt.

Tijdens het schoolbezoek heeft de inspectie vastgesteld dat de schoolregels op het gebied van tijd worden nageleefd. De lessen beginnen op tijd en ook tijdens de lessen gaat er nauwelijks tijd verloren. De onderwijstijd die nu is gepland voor rekenen en wiskunde is gebruikelijk voor scholen met een vergelijkbare leerlingenpopulatie. Voor Nederlandse taal is de geplande tijd aan de ruime kant. Toekomstige beslissingen over aanpassingen zullen echter genomen moeten worden in relatie met behaalde toetsresultaten en met evaluatie van de kwaliteit van de onderwijstijd voor dit leergebied.

Tijdens de lesbezoeken heeft de inspectie geconstateerd dat de leerlingen op respectvolle wijze met elkaar omgingen en er voldoende rust was om te kunnen leren en werken. Slechts op beperkte wijze waren vormen van samenwerkend leren door de leerlingen te zien.

Het team is in dit schooljaar verder geschoold in het gebruik van het adaptief directe instructiemodel. In de meeste geobserveerde lessen heeft de inspectie hiervan ook elementen gezien. Door een goed klassenmanagement en structuur in de lessen weten de leraren een goede taakgerichte werksfeer te creëren, waarin de leerlingen in voldoende mate actief betrokken worden bij de onderwijsactiviteiten.

Begeleiding, afstemming en zorg

Als onderdeel van het plan van aanpak, 'deelplan afstemming instructie, verwerking en leertijd', heeft het team haar aanpak van werken met didactische groepsplannen verder ontwikkeld. In het vorige onderzoek constateerde de inspectie dat de afstemming op aanwezige niveauverschillen tussen leerlingen nog maar beperkt bleef tot voornamelijk verlengde instructie. Momenteel werken de leraren met halfjaarlijkse didactische groepsplannen. Op basis van toetsresultaten (landelijk genormeerd en methodegebonden) en observatiegegevens worden voor de leergebieden technisch en begrijpend lezen, spelling en rekenen en wiskunde de leerlingen ingedeeld in een plus-, basis- of zorggroep. Tevens is opgenomen welke leerlingen een handelingsplan (HGA) hebben. In het groepsplan is aangegeven welke afstemming van instructie, verwerking en leertijd per subgroep is gepland. Een operationalisatie van dit groepsplan vindt plaats in de weekplanningen van de leraren, maar ook in de weektaken van de leerlingen. In de lesobservaties heeft de inspectie geconstateerd, dat ook conform deze groepsplannen gewerkt werd. Daarom beoordeelt de inspectie de afstemming op alle vier betreffende indicatoren als van voldoende niveau. De inspectie heeft met de school nog gesproken over een aantoonbare tussentijdse bijstelling naar aanleiding van behaalde resultaten van methodegebonden toetsen. Dat was nu niet vast te stellen.

De school heeft dit schooljaar fors geïnvesteerd in de competentieontwikkeling van de leraren met betrekking tot eenvoudig diagnosticeren en remediëren van leerproblemen. Inhoudelijke scholings- en werkbijeenkomsten hebben hun eerste vruchten hiervoor inmiddels afgeworpen en hebben geresulteerd in een vastgelegde werkwijze, waarin leraren worden geholpen bij de analyse, diagnose van leerproblemen en de planmatige behandeling daarvan.

Voor alle leerlingen met forse leerachterstanden zijn handelingsplannen (HGA) aanwezig. De beginsituatie en onderzoek naar het onderliggende probleem zijn adequaat en concreet beschreven. De leraren geven in het gesprek met de inspectie in dit kader aan de meerwaarde te hebben ontdekt van de diagnostische gesprekken met de leerlingen. Door de concrete probleemstelling lukt het ook om doelen in de handelingsplannen te stellen die gericht zijn op het wegwerken of verkleinen van hiaten in de vaardigheid of kennis van de leerlingen in plaats van louter een hoger toetsresultaat. Uit de logboeken bij de handelingsplannen, de werkmapjes en de weekplanningen van de leraren blijkt dat de handelingsplannen ook feitelijk uitgevoerd worden. De verslaglegging van het opstellen, uitvoeren en de evaluatie van de handelingsplanning is keurig verzorgd in de groepsadministraties en in het digitaal administratiesysteem. In de evaluaties van de handelingsplannen wordt aandacht besteed aan zowel het bereikte resultaat, als ook aan het proces van het hulptraject.

Kwaliteitszorg

Binnen het aspect kwaliteitszorg heeft de school ook een forse ontwikkeling doorgemaakt. De aanzetten en deelproducten die in het vorige inspectieonderzoek al aanwezig waren, zijn verder uitgewerkt, geïmplementeerd en in een proces van cyclisch handelen ondergebracht.

De scan van leerlingkenmerken die per groep is opgesteld, is ook op schoolniveau geanalyseerd en vertaald in conclusies en actiepunten ten behoeve van verdere ontwikkeling van het onderwijsleerproces. Zo richt één van de actiepunten zich nadrukkelijk op een uitdagender aanbod voor leerlingen die gemakkelijk kunnen leren en structureel hoge leerresultaten behalen.

Scholing door een extern deskundige en daarop volgende schoolafspraken hebben er voor gezorgd dat alle groepsleraren de toetsresultaten uit het leerlingvolgsysteem analyseren en dit vertalen in acties op groepsniveau en leerlingenniveau, vastgelegd in het didactisch groepsplan. Deze analyses worden ook op schoolniveau gemaakt van zowel de toetsresultaten uit het leerlingvolgsysteem als van de Eindtoets. In de toekomst zouden ook de resultaten met betrekking tot sociale competenties in de diepteanalyse betrokken kunnen worden. In de analyses op schoolniveau wordt aangegeven of de eigen schoolnorm wordt gehaald en welke verbeteractiviteiten worden voorgesteld. Het oordeel van de inspectie uit 2011 blijft daarmee gehandhaafd. De zelfevaluatie van het onderwijsleerproces is nu ook van voldoende kwaliteit. De systematiek 'schoolzelfevaluatie werkprocessen' is veelomvattend, veelbelovend en laat zien waar de school nu staat. Het vierjaarlijkse evaluatieproces is met deze systematiek gepland. Op dit moment zijn al kwaliteitsoordelen van zes aspecten uit het onderwijsleerproces uit deze schoolzelfevaluatie beschikbaar.

Het plan van aanpak van november 2011 en de uitwerkingen daarvan in de deelplannen laten zien dat de school haar kwaliteitsverbetering nu wel planmatig vorm geeft. Naast de concrete doelstellingen en de beschreven aanpak, zijn ook al de eerste resultaten van een tussenevaluatie in maart beschreven, waarmee de school in staat is geweest om het verbeterproces bij te sturen waar dat nodig was.

De borging van de kwaliteit door middel van vastgelegde afspraken en werkbeschrijvingen, werkoverleggen en groepsbezoeken is van voldoende kwaliteit. Datzelfde geldt nu ook voor de verantwoording van de school over de resultaten en de verbeteractiviteiten aan belanghebbenden. Door middel van nieuwsbrieven en ouderavonden heeft de school de ouders op de hoogte gesteld van de bevindingen van de inspectie in november 2011 en in maart 2012 van de bereikte resultaten van de Eindtoets in groep 8. Het is nu van belang om hier een structureel karakter aan te geven, ook in de nieuwe schoolgids.

3 Toezichtarrangement

Kwaliteit

De Inspectie van het Onderwijs kent aan de basisschool St. Gerlachus het basisarrangement toe. De kwaliteit van het onderwijs is weer voldoende. Dit betekent dat de school niet langer onder intensief toezicht valt.

Naleving

De inspectie concludeert tevens dat er geen tekortkomingen zijn in de naleving van de wettelijke voorschriften die zijn gecontroleerd.